

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjuttányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő 6-szes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSEG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Nemzeti veszedelem.

A régi egyiptomi maradványokon gyakran látható — krokodilorról (helyesebben: krokodil-intőről) mondunk egy kis mesét.

Mellékes most e kis állat természetrajzi meghatározása, hogy tudniillik a gázlóknak rendjében a lilefélék családjába tartozó madárfaj s hogy kicsiny zömök testalkatu fehér-fekete, közép hosszúságú csőrű állat; most csak az a fő, hogy a mint Herodot is említi, ez a minden kis neszre figyelő madárka rendszerint ott tartózkodik, ahol a félelmetes krokodilusok tanyáznak, eledelük egy részét a krokodil hátán, sőt az azok szájában felszaporodó elősdiékből szedik össze. Az állatok ezért ösztönszerűen nem bántják őket, az emberek pedig még különös megbecsülésben is részesítik, mert sajtóságos *füttyülő hangjukkal* már jó előre figyelmeztetnek a — *veszedelemre*.

Hát minékünk is van egy ilyen madarunk. Csakhogy ez nem ilyen becsületes szándéku, nem is fehéres színű, de nagyon is fekete, csuf, förtelmes madár. A mikor jól megy a sorunk, anynyira-mennyire megelégedett az ország — (egészen megelégedett sohasem lehet!) — hire-hamva sincs ennek az átkos, fekete madárnak, de a mikor kiüt a belső viszály, a visszavonás, a nemzet gyengítő széthuzás, a pártoskodás, amikor agyarkodnak ránk ellenségeink s kint és bent,

éles gyilkot szegeznek a nemzet szívének, félelmetesen vijjog-csapkod az a fene madár, *csakhogy bennünk nincsen meg az egyiptomiak éles látása, vakok vagyunk, nem is sejtjük a — veszedelmet*.

Bizony-bizony ez a fekete, félelmetes bestia, most is itt suhogtatja a szárnyát felettünk. Jó ideje nem láttuk már, úgy látszik ellenségeink kalitkán hizlalták, csőrét, karmait méreggel itatták s ime, most, hogy alkalmatosnak találták a mai zavaros helyzetet, neki eresztették ezt a vérengző, vérszomjas, falánk állatot, az amugy is száz meg száz sebből vérző nemzet vérszegény testének. S nem kell a sebbe új seb, szélesebb vágás, elég egy régi kis karcolás s a méreg öl, biztosan megöl . . .

Ki ne ismerne rá erre a vad, vérszomjas, fekete madárra? Van e igaz hazafi, akit meg ne dermesztene csapkodó szárnyának jéghideg suhírtása? *Vallási villongás, torzsalkodás, felekezeti elfogultság, fanatizmus által szitott vallási türelmellenség ennek a madár-bestiának a neve!*

Magyarország sohasem állott ekkora veszedelem előtt mint most, mert talán a mohácsi vésztől kezdve sohasem volt ilyen gyenge. Azt hittük, hogy a nagy tisztító tűz, 1848 összeforrasztja a különféle nemzetiségeket, de nem volt elég az abszolutizmus kiábrándító szomoru tele, nem az

új hajnalhasadás, a fehér lapot kínáló 67-es kiegyezés sem, a nemzeti állam, az egyetemes magyar demokrata társadalom nem tudott felépülni. Ma szétdaraboltabb a magyar társadalom, mint valaha. Eddig csak a nemzetiségek dultak-fultak, fenték és fogaikat reánk, ma öli a szinmagyar is szinmagyart. És miért? Az Isten miatt, az Isten nevében, de semmiesetre sem az Isten — akaratával!

Hajdan tiz esztendeig sem esett anynyi szó a vallásról, más ember hitéről, mint amennyi esik ma, egy nap alatt. Évekig járhatott valaki utcán, hivatalba, senkisémm kérdezte mi a hite, vallása s ma vigye a »keresztelő levelét« mindenki magával, ha pedig egy kicsit keleti hajlásu az orra, operáltassa le. A »szeretet papjai« éltek hivatásuknak, legfeljebb »elkereszteltek«, a másik felekezet pedig »visszakeresztelte« az elveszett báránykát. S forogott a világ tovább, nem esett ki a keréke. A szószék nem volt kortes asztal, a vad indulat tanyája, csurgott róla az édes üdvözítő hit akácfa méze, hullott a hit, lelki megnyugvás édes malasztja, tápláló mannája!

S ma vad gyűlölet izzik mindenfelé. Nem teszek kivételt. Izgatottak, szenvedelmesekek az összes felekezetek papjai, csekély kivétellel. Mindenki a maga igazát hirdeti, de nem a meggyőzni tudás lelki erejével, de a gyűlölség, gáncs, megvetés

Evliá Cselebi XVII századbeli török világotutazó megýenkról.¹⁾

Irta: Holub József.

A fiatal Evliá Cselebi egyszer álmában Mohamed prófétával s a négy szent khalifával találkozott. Az egyik khalifa figyelmeztette őt, hogy siessen a prófétához, csókoljon neki kezét és kérje közbenjárását. Evliá sietett engedelmessékedni a felszólításnak, de a helyett, hogy azt mondta volna: „Siját ja! rászul Alláh!“ (*Közbemjárást óh! Alláh prófétája!* — zavarában azt mondta: „Sziáhát ja! rászul Alláh!“ (*Utazást óh! Alláh prófétája!*) A próféta elmosolyodott erre a kérésre és megígérte neki, hogy világotutazó lesz belőle.

Evvel a véletlen szócserevel magyarázza meg Evliá, hogy lett ő világotutazó. S ha álm is, sok igazság van benne, amit kihámozhatunk: különös tehetséggel megáldottnak kell lennie annak, aki igényt tart az „utazó“ névre. Hány ember, hajós, kereskedő, tudós járja be a félvilágot s mégis mily kevés szoros értelemben vett utazó akad köztük, olyan, akit a tudás vágya hajt, akit újabb s újabb impressziók után való epedés sarkal s aki rendelkezik elég lelki tartalommal, hogy ezeket magában fel is dolgozza, aki képes eltűnni mindenféle nélkülözést. Tehát mély lelki tartalom, alapos és széleskörű tudás, önzetlen rajongás, lemondásokra képes erős akarat s éles szem nélkülözhetlen tulajdonságai a jó utazónak, végül pedig elengedhetetlen kellék a

¹⁾ Evliá Cselebi török világotutazó magyarországi utazásai. Fordította és jegyzetekkel kísérte dr. Karácson Imre. — I. k.: 1660—1664. — II. k.: 1664—1666. — Kiadja a M. T. Akadémia. (1904. 1908.)

jó toll is, hogy a gyűjtött kincseket ne rejtsse lelke mélyébe, hanem közkincsekké tehesse azokat.

Az álomfejtő, akihez Evliá elment álmával, két kötet tekintélyes történeti munkával ajándékozta meg s azt tanácsolta neki, hogy majdan írja le utazásait. Ez is arra figyelmeztette tehát őt, hogy készüljön jól elő, komoly munkával nagy és szép feladatra, utazásai eredményeit pedig tegye majd mindenki számára hozzáférhetővé.

Már gyermekkorában szertelen vágy égett Evliában az utazgatás iránt. Gyalogosan bejárta Konstantinápoly környékét s folyton nagy utazásokról ábrándozott. „A fölséges Istentől e világon testi egészséget és sok utazást, életem végére pedig a hitet kértem mindig“ — írja munkája elején.

1611. körül született Konstantinápolyban. Szép hangja volt s ennek révén került a szultán udvarába 1633 körül. 1635-ben tette első nagyobb utazását, mikor elkísérte IV. Murád szultánt perzsi hadjáratába; részt vett Ibrahim, Murád utódja hadjáratában is, bejárta Kisázsziát, Szíriát, Egyiptomot és Perzsiát. Nagy összeköttetésekre tett szert s ezeknek jó hasznát vette később. Bizalmi embere volt a birodalom fő méltóságainak, a nagyvezéreknek, pasáknak s ezek kíséretében mindenütt ott járt, amerre csak háboruk folytak; e mellett még gyakran felhasználták őt diplomáciai kiküldetésekre is. Így aztán bejárta Orosz-, Lengyel-, Svédországot, Magyarországot és Erdélyt, Ausztriát, Németországot és Hollandiát Nagy segítségére volt utazásaiban kitűnő nyelvéreke: „147 nyelven tudtam — ugymond — gondolataimat kifejezni.“ S ha ezek közül csak egy-kettőt tudott is csak tökéletesen s ha ide sorolt is minden dialektust, még akkor is tekintélyes szám. Mint műve né-

hány helye mutatja, tudott egy keveset magyarul is. 1678 körül lett osztályrésze Evliának a jól megérdemelt nyugalom; s valószínű, hogy ekkor fejezte be utazásait, melyeknek egy részét még utazgatásai közben írta meg. Ez utazások 10 kötetet tesznek ki.²⁾

Evliában megvolt a kellő tudományos előkészület utazásaihoz, megvolt a nagy lelkesedés s mindennek nyoma meglátszik munkáján. Nyitott szemmel járt, fáradhatatlan éberséggel kutatott minden után, nem kerülte el figyelmet még a legapróbb dolog sem; így műve nemcsak érdekes, hanem rendkívül értékes adatokat is szolgáltat a leirt országok XVII századbeli állapotához és történetéhez. Hazánkról az V. kötet kis része, a VI. s a VII. jó része szól. Nálunk 1660 és 1666 közt járt Evliá: 1660-ban Belgrádból Nagyváradra utazott, majd Zrinyi Miklóst látogatta meg Csaktornyan; 1661-ben Erdélyt és Felsőmagyarországot járta be. 1663-ban Konstantinápolyból Budára utazott, részt vett a 1663—4-iki hadjáratban s így Felsőmagyarországgal s a Dunántúl alsó részével ismerkedett meg. 1664 és 65-ben tett utazásai alkalmával a Dunántul s a Duna—Tisza közt fekvő városokban fordult meg; 1664-iki bécsi útjában pedig a be nem hódolt magyar terület számos városában. Így látjuk, az északi hegység városainak kivételével Magyarország és Erdély teljes leírását Evliá munkájában.

²⁾ 1897-ben kezdtek meg Konstantinápolyban a munka kiadását; 6 kötet meg is jelent, de a török cenzura megtiltotta a további kötetek kinyomatását. Az eltiltásra — mint Karácson írja — valószínűleg az irónak az a merészsége adott okot, hogy többször kritika tárgyává merete tenni a török hatóságok intézkedéseit. A török cenzura felfogása szerint az ilyen dolog veszedelmes példát ad a jelenkori nemzedéknek.

hangján, mintha a másoknak nem is lehetne igazsága! Vad gyűlölet, türelmetlenség forr a szivekben, ez habzik véres szájjal a sajtóban, ez mar, sebez halálra a szószeiken s kinn a társadalmi életben is. Eddig elvégezték az akkor sem épületes hitvitát az arra „hivatottak“.

A híres Pázmány Péter s a kassai kálvinista pap, Alvinczi tiszteletes uram és mások nem igen válogatták a mázsás gorbászokat, amiket egymás fejébe vagdostak, de talán a legmosdatlanabb száju vita iratok sem voltak olyan szenvedelmek, miut a manapság gyalázkodó hirlapi polemiák. Hanem mikor aztán a hazáról, a magyar nemzet jövődjéről volt szó, Pázmány Péter, a nagy ellenreformátor nem átalotta titokban segíteni a protestáns Rákóczi György erdélyi fejedelmet, mert első sorban magyar volt s félt, hogy „gallérunk alá pökik a német!“

S ma vitáznak nem csak a „hivatottak“, de a „hivatatlanok“ is s már a világi elem is mindjobban-jobbán belekeveredik a harc tüzebe. A gróf Zichy Nándorok, Zsilinszky Mihályok sebeket osztanak, de kapnak is bőségesen.

S talán csak ők véreznek? Nem! Vérzik az egész ország, az egész társadalom, hét helyett hetvenhét mérgezett tör járta át testét! Sinylik a közélet, meghal, elsorvad itt minden.

S az éles szavu vijjogó madár csak száll, csak repked. Vérben forgó szemünk nem látja, két kézzel is bedugott fülünk nem is akarja talán hallani sikoltozó szavát, pedig veszélyt hirdet, nagy nemzeti veszedelmet, amit meg kellene hallani kisínynek, süketnek, élőnek, halottnak: vigyázzatok, eltemet, agyonnyom a német kultúra száz meg száz mázsás ólom sulya s nyitva, kítátva a nagy alligatorknak, a szláv terjeszkedésnek reánk csattogó félelmetes szája.

Uraim, tiszteletes uraim, nagyságos,

A fő ut Belgrádról Budára a Duna mellett vonult megyénken át; nemcsak hadi ut volt ez a „budai ut“, ahogy nevezték, hanem ez volt a személyforgalomnak s a kereskedelemnek az iránya is. Evlia kétszer utazott erre, 1663-ban s 1665-ben; az első alkalommal bőven leírta tapasztalatait, másodsor már csak egyszerűen elősorolja, minő városokat s várakat érintettek s megjegyzi: „mikor az érsekújvári ütközetbe mentünk 1663-ban, akkor ezeket a várakat mind leirtam. A megismétlésben nincs tudomány“.

1663-ban a török sereggel együtt ment Budára Evlia Belgrádból s Mohácsra és Pécsen át jutott el Bátaszékre.

Csatlakozunk most Evliához s kíséjük őt végig utjában megyénken keresztül.

Bátaszék 1529-ben került török kézre s mivel Ibrahim nagyvezír nehezen tudta elfoglalni, leromboltatta. Régi nagyságában nem is épült fel többé: mint Evlia megjegyzi: „nagyon, de nagyon virágzó város volt, az épületek nyomai ma is láthatók“. Maga az erődítmény kettős volt, a belső várban állt egy igen szép templom, melyet a török dsámivá³ alakítottak át. A vár elnevezés tulajdonképp nem szabatos Bátaszékre alkalmazva, mert ez csak „palánka“ volt. E török szó, mely átment a magyar nyelv használatba is, eredetileg kerítést jelentett, majd bővült a jelentése s oly kisebb erősség jelölésére szolgált, melynek falait úgy készítették, hogy levettek 2-3 sor cölöpöt, ezeket átfönték rőzsével, sárral megtapasztották és földdel kitöltötték. Az egészet széles és mély árok vette körül. Ilyen palánka volt Bátaszék is. A várba csigán járó felvonó hid vezetett. A déli fakapu előtt, az árok fölött, fából épült kastély állt az őrség számára; a kapu fölött minden este játszott a zenekar az esti ima után. A várban foglalt helyet, mint láttuk, a dsámi, 80 katonaház, a hadiszertár s a ruharaktárak, melyek

³ Dsámi azon imahely, ahol a pénteki hivatalos imádságot mondták. A mecset kisebbszerű imahely volt.

méltóságos sőt nagyméltóságú főtisztelendő urak temetésre készülnek, hogy még itten is — vetélkedjenek?

Kár a fáradságért, mindegy az a magyar hazának, ha szép kenetteljes predikációval, ékes bucsuztatóval, vagy pedig, ha „circum dederummal“ s a felséges dallamu liberával temetik is el. Pedig ha tovább is folyik a kultur harc, el lesz temetve biztosan, még pedig a — feltámadás reménye nélkül . . .

B.

Tiltakozó gyűlés az adóreform ellen.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés által az adóreform elleni állás foglalás tárgyában egybehívott gyűlés Szekszárdon, vasárnap délelőtt nagyszámú közönség jelen létében tartott meg. A közönség, mely az adóreform által ugyancsak érdekelt értelmiség számos tagjain kívül, nagyrészen iparosok és kereskedőkből állott, zsufoltság megtöltötte a városháza nagytermét.

A gyűlésen *Leicht* Lajos és *André* István elnökölték. *Leicht* Lajos bevezetőül ismertette a gyűlés egybehívásának előzményeit, célját, kiemelte az adóreform javaslatnak kereskedőt és iparost egyaránt sújtó intézkedéseit. Ezután dr. *Szende* Pál az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés főtákará megtartotta nagyszabású előadó beszédét, melyet a közönség mindvégig feszült érdeklődéssel hallgatott és sűrű tetszésnyilvánításokkal kísért.

Kiemelte, hogy az adó javaslat indokolásában folyton hangoztatja, hogy célja nem adóemelés, hanem az adóteher aránylagos megosztása, de ennek maguk a javaslatok ellenmondanak. A javaslatok benyújtása összeesik az államháztartásnak megrosszabbodásával, mely a szeszadónak keresztül vitt, a vasúti tarifának küszöbön levő emelésével már is eléggé érezteti, a nagyközönség terhei megnövekedésében, hátrányos befolyását. Látszólag adóleszállítást mutat a kereseti adó 10%-os kulcsának 5%-ra való leszállítása. De a 10% adókulcs a gyakorlatban sohasem érvényesülhetett, ezzel szemben a javaslat által a valóságos jövedelem kipuhatólására contemplált kényszer eszközök mellett az 5% nagy-

bőven el voltak látva minden szükségessel. A várnak csak nyugoti része volt erős téglapépület, mely még a régi időkben maradt fenn. A külváros a tulajdonképpeni helység, nem igen volt népes, összesen 50 deszkatetejű alacsony, szegényes házból állt, fürdője nem volt, ami a török Evliának rögtön feltűnt. Új fogadó s néhány bolt ép akkor volt épülőfélben, mikor Evlia ott átutazott.

Bátaszékről nagy esőben tették meg az utat 4 óra alatt *Szekszárd* várába.

Szekszárdra ráillett a vár elnevezés, mert jól megerősített hely volt, erős várral. *Szekszárdi* várnagyról már 1429-ben olvasunk okleveleinkben; 1471-ben a király megparancsolta, hogy rontsák le az erősséget, melyet Vitéz János esztergomi érsek emelt, de úgy látszik ezt nem hajtották végre, mert még 1472-ben is fennállt. Az erősség az itteni bencés apátság volt. Mikor Buda elfoglalása után állandó őrséggel látta el a török *Szekszárdot*, a régi apátsági épületet rendezték be, mely a mai megyeház helyén állt s egyik nyugati fala a megyeház nyugati keramit járdájával párhuzamosan, egy méter távolságban a föld alatt ma is megvan.

Érdekes, mint kezdi leírását *Szekszárdról*: „A budai jeles emberek és a pécsi tudósok ezt „Szik-hiszári“-nak mondják, csak hogy a szekszárdiak e miatt a név miatt nagyon elszomorodnak“. Nem is csoda, mert a Szeg-hiszári alak „Kutyavárat“ jelent, a Szik-hiszári jelentése pedig lesem irható; így a török etimológiáért méltán haragudtak a szekszárdiak, mert gunyolódásnak tekinthették azokat. Érdekes különben, hogy a *Szekszárd* név eredetének kérdése — mely máig sincs megfejtve, — foglalkoztatta a törököket is. Kézai szerint, aki 1282 körül írta meg krónikáját, onnan kapta nevét, mert I. Béla királyunk, az apátság alapítója (1061—1063) kopasz és barna volt: a régi magyar nyelvben ugyanis a „Szár“ kopaszt jelentett (pl. Szár László), a

mérvü adóemelését jelent úgy, hogy iparunk s kereskedelmünk jeentékenyen nagyobb adóterhet fog viselni, mint az osztrák. Már pedig, hol van a mi iparunk és kereskedelmünk a gazdag osztrák ipar s kereskedelem mellett, mely ekként a versenyben egyéb előnyei mellett a kisebb adóteher előnyével is fog birni a miénkkel szemben. Az eredeti javaslatban még adópótlék kivetését is tervezte, ha a kereseti adó összege a contemplált 28 milliót el nem éri. Ez ugyan — nagyrészt a kereskedelmi egyesülés által indított mozgalom hatása alatt kiküszöböltetett — de ez nem elég, hanem valamint a földadónál tervezzi a javaslat, a kereseti adónál is kimondandó volna, hogy a 28 millió felüli adó az adókulcs leszállítására fordítottassék.

A javaslatok eddigi tárgyalásai nem nyujtanak reményt arra, hogy a kereskedő és iparososztály sérelmei orvosolva lesznek. (Ez itten tévedés, félhivatalos értesítés szerint a pénzügyminiszter a kereskedők által kívánt összes 25 pontot bevette a törvénytervezetbe és most van nyomás alatt. A szerk.) A pénzügyi bizottság tárgyalásairól beadott hézagoss és szűkszavu tudósítások inkább az ellenkezőre engednek következtetést. A kormány titkolódzása, melylyel a pénzügyi bizottság által megállapított szöveget a nyilvánosság elől elvonja, nem nagyon biztató. Ezen jelenségekkel szemben a kereskedelem és iparunk még egyszer — az utolsó pillanatban — fel kell emelni tiltakozó szavát. Hálásan említi fel, hogy a városok hivatalos vezetősége határozottan támogatta a mozgalmat. Január 17-én nagyszabású tiltakozó gyűlés lesz Budapesten számos iparos és kereskedő egyesülés részvételével, mely hangosan fogja követelni az iparosok s kereskedők részéről az egyenlő elbánást és azt, hogy a kormány az adóteher contingentálásával bizonyítsa be, hogy nem céloz adóemelésre. Indítványozza, hogy a gyűlés hatalmazza fel őt arra, hogy ezen nagygyűlésen a tolnamegyei iparosok és kereskedők csatlakozását bejelentse.

A gyűlés az indítványt egyhangú helyesléssel tette magáévá.

Ezután dr. *Zsigmond* Ferenc iparhatósági biztos köszönetet mondott előadónak tanulságos fejtegetéséért. Nem önző célok vezetnek, ugymond, bennünket, hanem az ország érdeke, mely a réa nehezedő sulyos terhekkel csak az ipar és kereskedelem fejlesztése mellett tudhat megküzdeni. Indítványozza, hogy egy bizottság küldessék ki, mely a megye országgyűlési képviselő-

„Szeg, szög“, pedig barnát; okleveleinkben gyakran olvassuk: „Szeg színű ló“, De sem ez, sem egyéb eddigi kombinációk, melyek e név megfejtését célozták, nem fogadhatók el.

Szekszárd, a szekszárdi szandzsáknak (kerületnek) székhelye volt, élén szandzsákbéggel. A *szandzsák* szó tulajdonképp zászlót jelent, majd azon az alapon, hogy egy-egy kerületnek hadereje egy parancsnok alatt, egy zászló alá gyűlt össze ellenőrzési szemlére vagy hadba indulásra, változott át a jelentése kerületté. Nagyobb egység volt a *viltjét* vagy *ejálet*, mely több szandzsákot foglalt magában; ilyen négy volt hazánk területén: a budai, temesvári, egri és kanizsai; melyeknek élén egy-egy beglerbég állt, aki épúgy mint a szandzsák-bég a kerület haderejének parancsnoka, egyuttal katonai és polgári kormányzója is volt. A budai beglerbég alá a következő szandzsákok tartoztak: Nógrád, Fülek, Szécsény, Szolnok, Győr, Szeged, Székesfehérvár, *Szekszárd*, *Simontornya*, Koppány, Mohács, Sziget (Sárvár), Pécs, Sirmium Szendrő.

A szekszárdi bégnek a padisáhtól 123,400 ákce⁴ külön jövedelme volt. Az őrség 200 rendes katonából állt a várparancsnok vezetése alatt, de a bég 500 katonájával s a hűbértokok után kiállított zsoldos katonákkal együtt 1600 főre rugott. A török hadsereg ugyanis hűbéri alapon volt szervezve: a szipáhi kapott földbirtokot, s ennek fejében nemcsak ő maga volt kötelezve hadi szolgálatra, hanem jövedelme arányában köteles volt kiállítani lovasokat. Ha az adományozott földbirtoknak 20,000 ákcsénél nagyobb jövedelme volt ziametnek hívták, ha kisebb, timárnak. A timár birtokosát timárlinak, a ziamet szipáhiját pedig zaimnak nevezték. Régen oly ismert nevek voltak ezek a nép között is, mint ma a financ vagy zsandár, s régi írónk sőt költőink is gyakran említik — írja Salamon Fe-

⁴Ákce, apró ezüst pénz. A török uralom vége felé 661/2 ákce volt 1 forint.

lőinek figyelmébe ajánlja az iparosok és kereskedők jogos kívánalmait az adójavaslatlathoz szemben.

Az indítvány helyesléssel fogadtatott s a bizottságba Leicht Lajos, André István, dr. Zsigmond Ferenc és dr. Müller Ferenc választottak be.

Salamon Ármin kiemeli az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek az adóreform tárgyában a közvélemény felbresztése körül szerzett érdemeit.

Ezzel véget ért a minden tekintetben szép és méltóságos lefolyású gyűlés, melynek érdemében derekasan kivették részüket intelligens iparosaink impozáns számban való megjelenésükkel.

Délben Leicht Lajos elnök ebédet adott. Este pedig kedélyes bankett volt a kereskedelmi kaszinó helyiségében, melyen számos felköszöntő hangzott el.

Művészestély Szekszárdon.

A Szekszárdon, folyó évi február 1-én tartandó művészestély százas vigalmi bizottsága már megkezdte tevékeny munkáját. A bizottságot Simontstis Béláné, a róm. kath. óvoda elnöke 7-én délután fél 6 órára, a vármegyeház kistermébe, tanácskozássra hívta össze. Az értekezletet Szévald Oszkár egyleti titkár nyitotta meg szép beszéddel. Utalt arra a lelkes, önfeláldozó munkára, amelyet Simontstis Béláné önméltósága az egylet alapítása körül kifejtett s konstata az általános örömet a felett, hogy a vezetés évek mulva ismét e lelkes kezekbe került vissza. Hálásaknak kell lennünk — ugymond — a munkát, fáradságot nem ismerő elnök iránt s ezt azzal mutathatjuk ki, hogy jótékony törekvéseit szívvel-lélekkel támogatjuk. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy az óvoda multságainak hajdan igen nagy híre volt, annak a régi fénye lesz tehát a legszebb jutalma az óvoda szeretett elnökének. Az éljenzéssel fogadott bevezető után bejelentette a titkár az eddig történeteket, hogy tudniillik többeket felkértek a védnöknői tisztt elfogadására. Eddig a következők vállalták a megítélt tiszteletet: Perczel Dezsőné, Csapó Vilmosné, Szankoványi Jánosné, Döry Jenőné, Kovács Sebestyén Endréné és Vízolyi Ákosné. — A szereplők, amint már jeleztük: Medgyasszay Vilma, az ismert énekesnő, Molnár Ferenc, a jeles író és Jacobi Viktor, az ismert zeneszerző lesznek. — Perczel Béla indítványára ezután a rendező bizottság elnökéül Szévald Oszkár óvodai titkárt választották meg.

renc. A zaimot zainnak, a szipáhit iszpahianak mondták. Ilyen ziamet és timár volt Szekszárdon is.

Maga a vár négyszög alakú, kőből épült, erős nyolc tornyu épület volt; nem lehetett nagy, mert Evlia csak 600 lépésre teszi területét. Magas dombon áll s alacsony árok vette körül, melyen át délfelől vezetett ut a várba a felvonó hidon és kapun keresztül. Bent a várban mindössze öt ház s egy dsémi állt.

A város a vár felé hajló „sétahelyes“ dombon feküdt 500 deszkatejű, alacsony házával, melyek közt messze kitűnt a bégnek magas palotája. A várkapu előtt kicsiny fürdő, ezen túl pedig cseréppel fedett fogadó állt. Négy imaházról, mecsetekről s 100 boltról tett még említést Evlia.

Lakói — mint Evlia írja — határszéli bosnyákok — a bosnyákokon rácsokat, szerbeket kell értenünk, kik ez időtájt számosan laktak hazánk területén. Már a XIV. században kezdenek hozzánk szállingózni az előnyomuló török elől menekülve, a XV. században pedig a szerencsétlen rigómezei ütközet után (1389) mind nagyobb számmal jönnek, mert nem akartak török fenhatóság alatt élni. Sokan jöttek be a XVI. század folyamán is a törökök pusztításai következtében gazdátlanná, néptelenné vált területekre; a XVII. században pedig sok rácsot telepített be maga a török is. Megyei levéltárunk őriz egy összeírást 1696-ból, mely falunként elsorolja a lakosokat, ebből láthatjuk, mily sok helyen laktak megyénkben szerbek; az a pár család is, mely akkor Szekszárdon lakott, mind szerb nevű volt. A szekszárdi rácsok szivesek lehetnek Evliával szemben, mert azt írja róluk, hogy barátságos emberek. Más utazók, kiket erre vitt utjuk, nem nyilatkoznak róluk ily kedvezően.

²Salamon Ferenc Magyarország a török hódítás korában. Budapest, 1886.

(Folyt. köv.)

aki már 13 éve működik kiváló buzgalommal az egylet érdekében. Szévald Oszkár javaslatára három társelnököt is választottak: Fischer Imre, dr. Tanárky Árpád és Pesthy Pál személyében.

Pénztárnokoknak Schneider Jánost és Ferdinánd Jánost választották meg. A vigalmi bizottság tagjai lettek: Béke Ferenc, Beöthy László, Bajó István, Bures Lipót, Berényi Győző, Bodnár Jenő, dr. Döry Jenő, Eibach Ödön, ifj. dr. Haypál Sándor, dr. Herman Béla, Hány Béla, Halmos József, Jasek Sándor, Kovács Ottó, Kontskó Andor, dr. László Sándor, Mehrwerth Árpád, Moudry Hugó, dr. Miskolczy Agoston, Máthás Andor, Perczel Béla, dr. Orffy Gyula, dr. Steinfeld Géza, dr. Török Ottó, Orffy Imre, Orffy Jenő, Szász Andor, Selez Gyula, Steiner László, Leopold Elemer. A névsort később kiegészítik. Ezután intézkedtek még a meghívók, rendezői jelvények dolgában. Egyéb tehát most már alig van hátra, mint a vállvetett igyekezet a szép célú s pazarfényűnek ígérkező estély érdekében. Azt hisszük ebben sem lesz hiány. Magas művelőzetre, pompás sikerű mulatságra van kilátásunk!

A szakcsi körorvos.

Szakcs községből 60 aláírással a következő kérvényt küldték folyó hó 3-án a Belügyminiszteriumba, bennünket is kérve a kérvény egész terjedelmében való közlésére.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Alázattal kérjük Nagyméltóságodat, hogy alulírottaknak — mint a szakcsi körorvosi kerület területén lakóknak — következő felterjesztését kegyesen meghallgatni méltóztassék.

A szakcsi körorvosi kerülethez tartozó Szakcs, Kocsola, Nak, Lápafő, Várong községek mintegy 10 ezer lelket számlálnak.

A körorvosi állást dr. Békessy Nándor ur tölti be, egy elaggott 82 éves ember, ki magamagával is tehetetlen öreg, kinek magának is gyamolításra van szüksége.

Érdemekben megőszült körorvosunk iránt a legmélyebb tisztelettel és szeretettel viseltetünk, kinek működését a legnagyobb elismeréssel kell említenünk, mind a mellett jogosan jelentjük ki az ő megbántása nélkül azt, hogy ily magas életkor mellett bárkinek is közhivatalban megelégedésre működhetni nehéz, annál kevésbé kívánható egy, a 82. életévét betöltött egyéntől, hogy éppen az orvosi hivatással járó teendőket teljesíteni képes legyen.

Éveken át viseltük békétüréssel azon körülményt, hogy elaggott orvosunk súlyos esetekben nem tudván eleget tenni kötelességének, ily alkalmakkor kénytelenek voltunk a 22 kilométer messze fekvő Tamásiba, vagy a 16 kilométer távol levő Szill községbe menni orvosért és sokszor megtörtént, hogy az egyik helyen nem találván otthon az orvost, az ellenkező irányban levőt kellett elhozni, ámde a 76 kilométer ut megtevése után későn érkezett a segítség. A napenkénti látogatást igénylő betegségeknél pedig a tehetősebb embertársunk is óriási költséget kénytelen elviselni és hogy ettől szabaduljon, a kaposvári közpórházban kénytelen heteket, hónapokat eltölteni, mely szintén oly kiadást von maga után, melytől rendes viszonyok mellett megszabadulhatna. Ószintén jelenthetjük ki azon szomorú körülményt, hogy a kaposvári kórházban (bár mi Tolnában vagyunk) a szakcsi orvosi kör beteget számára maholnap külön osztályt kell nyitni.

Kegyelmes Urunk!

Jól tudjuk, hogy a körorvos élethossziglan választatván, nem mozdítható el állásából, azonban azt is tudjuk, hogy sok más hivatal is életfogytiglan töltetik be, ámde az ember munkaképességének is meg van a határa, mely igen gyakran hamarabb következik be, mint az életfogyta. Körorvos urunk 82 életével — de meg a természet törvényei szerint is — azon a ponton van, amikor már csakugyan nem kívánható senkitől a munkaképesség, annál kevésbé követelhető az egy orvostól, akinek ereje és tehetőségétől függ sok esetben embertársunk élete.

Ezen okok indítottak bennünket arra, hogy vármegyénk alispánjánál kérelmezzük közegészségügyünk oly formán leendő rendezését, miszerint ezen tarthatatlan állapotok megszűnjének. Amint tudjuk, ezen kérelmünk oly módon nyert elintéztést, hogy orvosunk belátván az aggsága

terhével járó munkaképtelenségét, állásáról lemondott, az orvosi állás pedig pályázati hirdetmény útján fog betöltetni. Azonban időközben orvos urunk lemondását visszavonta s most újlag azon ponton vagyunk, hogy lóthatunk-futhatunk orvos után. ha erre módunk és tehetségünk van, vagy pedig kezelhetjük magunkat kórházban, távol övéinktől, avagy nyomorultan elpusztulhatunk.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Szakcs község választási székhely 3300 lelket számláló község. A folyó tanév október közepétől mostanig állandóan járványos betegségek vannak napirenden, oly annyira, hogy a tanköteles gyermekek 30—40 százaléka állandóan, heteken át beteg s nincs, aki őket gyógykezelje, avagy a járvány elfojtására vonatkozó intézkedéseket megtegye. Amilyenek az egészségi állapotok a kerület székhelyén, ugyan olyanok a többi községekben is. Ezen szomorú állapotokon agg orvosunk nem segíthetvén azon ok miatt, miután kénytelen lévén magát operáltatni, mintegy 30 napig Szekszárdon volt távol, most pedig itthon a betegség szögezi az ágyhoz.

Kegyelmes Urunk!

Emberi méltóságunkban mélyen lekicsinyítve érezzük magunkat akkor, amikor tapasztalunk kell, hogy amíg a járási állatorvosnak munkaképtelensége esetén azonnal van helyettesítője, addig az ember egészségének megóvására ilyen esetben a felsőbbiség nem talál módot.

Nekünk nincs hatalmunk arra, hogy elaggott, beteg orvosunkat egyszerűen elcsapjuk és fizetését önkényűleg, a törvény ellenére megvonva, másnak adjuk, ámde egyben arra sincs módunk súlyos terheink mellett, hogy kétszeres terhet vegyünk vállainkra. Arra sincs tehetségünk, hogy sürgős baj esetén lössünk füssünk orvos után, avagy távoli kórházba vigyük súlyos betegeinket, kitévén a sokszor még megmenthetőt az uton való elpusztulásnak.

Méltóztassék nekünk a megrovást elengedni akkor, a midőn szívünk keserűségéből jelentjük ki azt, hogy 10 ezer lelket számláló nép közegészség ügyét tartjuk olyan fontosnak, mint az állategészségügyé védelmezését, épen azért jogosnak véljük azon óhajátunk teljesítését, hogy amely terhet mi el nem viselhetünk, azt az ország nekünk elviselni lehetővé tegye.

Alázattal esedezzünk azért Kegyelmes Urunk magas színe előtt, hogy eltekintve a rideg szabályoktól és a végtelen hosszú hivatalos eljárástól, sürgősen intézkedni kegyeskedjék az iránt, hogy legalább még e hónapban kapjunk kiségitő orvost, hogy gát emeltessek a járványos betegségek terjedésének.

A legmélyebb alázattal ismételjük meg kérésünket, egyben azon hitünknek adván kifejezést, hogy ez által Kegyelmes Urunk a Mindenható előtt egy oly külön számlát fog nyitni, melyről annak idején könnyű lesz a leszámolás. Szakcs, 1909. január 3.

(Aláírások.)

*

Közöltük a fenti kérvényt szószerint s egyuttal utána jártunk az ügy állásának. Hát bizony ezen a dolgon nagyon bajos segíteni. Nem hisszük, hogy a belügyminiszter is segíthessen, mert a helyettesítés költségén fordul meg, ugy látjuk, minden, erre pedig alapja nincsen. A vármegye ebből az okból szintén nem rendelhet ki saját költségére helyettesít, hiszen Szakcs kérvényével szemben a többi község, mint Kocsola, Nak, Lápafő, Várong hivatalos irásokban teljes megelégedését fejezi ki a körorvos működése iránt. Egy mód van tehát a kérdés tisztázására. Abban igaza van a fenti kérvénynek, hogy egy 82 éves, bármily üde szellemi erővel rendelkező orvos, fizikailag aligha felelhet meg a terhes körorvosi állás minden teendőjének, viszont azonban egy tisztos multtal bíró, érdemes elaggott embert sem lehet egyszerűen csak kenyér nélkül, mintegy az utcára dobni, hozzanak tehát az érdekeltek községek is némi áldozatot, utóvégre 10 ezer ember közegészségügye megköveteli ezt, annál is inkább, mert körorvosukkal szemben semmi hivatalos mulasztást felhozni nem tudnak, az aggkor, a mult kétségbe sem vont érdemei pedig megérdemelnek egy kis elnézést és kiméleletet. Beismerjük ugyan, hogy az áldozat hozás talán terhes, de hát nem sok időről van szó az emberi élet ugyanis véges, nem tart örökké...

VAROSI ÉLET.

Városi közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete, f. hó 2-án, dr. Szentkirályi Mihály polgármester elnöklete alatt közgyűlést tartott, melyen Szabó Ferenc és Nagy János képviselőtestületi tagoknak jegyzőkönyv hitelesítőül történt kiküldése után a képviselőtestületi tagok választásáról szóló jelentés kapcsán egy kínos incidens játszódott le. Füglein Ferenc képviselőtestületi tag ugyanis azzal vádolta meg Wolf Arnold ujonnan megválasztott képviselőtestületi tagot, hogy megválasztása érdekében a választókat itatta és hogy szavazatszedő helyiség ajtajában ő maga nézegette a szavazók szavazatlappját. (A megvádolt képviselő annak a kijelentésére kért fel bennünket, hogy az ellene emelt vád ily alakban nem felel meg a valóságnak.) A választás elleni panaszok nem tartozván a képviselőtestület elé, a képviselőtestület a képviselők megválasztásáról szóló értesítést tudomásul vette. — A Magyar aszfalttársaságnak a múlt nyár folyamán végzett munkáért járó 81.763-20 K, tartozásnak egy összegben való kifizetését és ennek az összegnek a Szekszárdi takarékpénztártól 10 évre, 5 százalékos kamatozással való kölcsönvételét dr. Pirnitzer Béla és Szulimán György hozzájárulása után elhatározták, mert a társaság a városnak erre az esetre 2 1/2% engedményt biztosított. — A mezőrendőrségről szóló szabályrendeletet Szabó Ferenc, Vesztergombi Antal, dr. Pirnitzer Béla, Füglein János, Szabó Géza és Füglein Ferenc hozzájárulása után elfogadták. — Frank Miksa gőzfürdőtulajdonossal az ártézi víz használatára vonatkozó szerződést egy évre meghosszabbították. A fizetendő vízdíjat 500 koronáról 800 koronára felemelték.

EGYHÁZI ÜGYEK.

— **Közgyűlés.** A szekszárdi ref. egyház-köztség folyó hó 6-án Göde Lajos elnöklésével közgyűlést tartott. A folyó évi költségvetés megállapítása után külön hitoktatói állást szerveztek s a hitoktató díjazására állami dotációt kérnek. Az egyházi adózás kérdésénél elhatározták, hogy 50 korona állami adóig a személyi adó 6 korona, ezen felül az egyházi törvényben kitüntetett összeg legyen. A főgondnok választását későbbre halasztották.

— **Hitközségi tanácsülés.** A szekszárdi r. k. hitközségi tanács és iskolaszék f. hó 4-én dr. Fent Ferenc szentszéki tanácsos, plébános elnöklete alatt tartott ülésén Nemes Győző újvárosi és Garai János Béni Balog Ádám utcai iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezték. A kir. tanfelügyelőségnek a gazdasági ismétlő iskola megnyitása ügyében érkezett átirata alapján az ismétlő iskolákban a tanítás megkezdését elhatározták. Zichy Gyula gróf, megyéspüspök körlevele alapján mozgalmat indítanak a püspökünk elnöklete alatt álló orsz. kath. iskolaegyesület helyi csoportjának megalakítása iránt s az egyesületbe a tanács jelenvolt 18 tagja nyomban be is lépett, amivel a csoport megalakulása már is biztosítva van.

— **Új orgona.** A szekszárdi ref. egyház új orgonájára szépen gyarapszik a befolyó összeg. Aranylapok árusításából eddigelé 1760 korona jött be.

A dunaföldvári bíróválasztás.

A Dunaföldvárra mult hó 29-ik napjára kitűzött községi tisztújítás elhalasztása és a megkísérelt választás lefolyásáról az összes fővárosi lapokban megjelent, célzatosan kiszínezett és elferdített közlemény rektifikálására szorult. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint ugyanis Rasovszky Julián főszolgabíró a községi bírói állásra nemcsak egy egyént, hanem a 6 jelentkező közül hármat, névszerint Bodor György eddigi községi bírót, továbbá Gallai Ferenc és Gauser Ignác köztisztviselőt álló ottani előkelő polgárokat jelölte s habár úgy tudjuk, hogy Bodor Györgyöt látná legszívesebben a bírói székben, egyáltalán nem „kardoskodott” az „egyetlen” jelölt Bodor György mellett. A jelöltek közé fel nem vett Bozár József hívei, akik egyébként a választás megejtését folytonos éljenzéseik és zajongásaikkal lehetetlenné tették, a másik táborral verekedni egyáltalán nem akartak, így a főszolgabíró nem is juthatott azon helyzetbe, hogy az egybegyűlteket többszörösen szétoszlatja, a rendelkezésére állott csendőrséggel „szétkeresse”. Az egybe-

gyűlteket magatartása egyáltalán nem volt ellenes indulatu. A választók nagyrésze a választási eljárás elhalasztása után a főszolgabíró felhívására távozott, s csak ennek a község házába való visszavonulása után történt a csendőri kirendeltség vezetője részéről annyi, hogy a továbbra is ott maradtakat távozásra hívta fel s mert el nem távoztak, szétoszlatta őket.

Egyébként is a kijelölés az összes állásokra annak rendje és módja szerint megtörtént s nagyon helytelenül cselekszenek azok, akik a legelkiismeretesebben vett törvényszerűséggel tett kijelölések dacára azon vannak, hogy a képviselőtestületben már kihirdetett jelölés dacára Bozár Józsefnek a jelöltek közé való felvételét illetőleg minden követ megmozgatnak.

Tessék a választást nyugodtan megejtetni s ha az a körüli eljárást sérelmesnek tartják, jogvissalattal élni.

HIREK.

Január 6.

Bár tudom, hogy Wigand János

Leszolja majd ezt a verset,

— Mert tanári „placet” nélkül,

Irni még Arany se’ merhet —

Mégse’ szeghetem nyakát a

Születendő vers-kölyöknek,

Mert e versek életéhez

Fontos elvi szálak kötnek:

Hirdetik, hogy él a „szerda”

Hirdetik, ha jók — ha rosszak,

S kaszinónk szolgálatában

Arra jók, hogy — ostorozzak!

Most is im, sok demokrata

Azt mondta: „Nem vacsorálok!”

Persze félték, hogy talán ott

Lesznek a „Három királyok!?”

S az ujévi első szerdát

Igy, a szép fehér teremben

Épen csak egy tucat ember

Pergeti le rendben s csendben:

Ám, ha nem volt is vigasság

És nem volt farsangi láрма,

Nincs anélkül ilyen est, hogy:

Mély eszméket fel ne tárna;

S míg egy részeg az utcán

Csendőrszurony dőfött mellen,

Benn egy másik áldozatról

Volt szó, ki nem szegült ellen

S pezsgő és cigány helyett mi

Beértük egy — piccolóval

— Honny soit qui mal, y pense —

Beértük, de csupán — szóval!

Elmék versenyfutását

Meghallhatta volna bárki;

Elmebaj- és bűnözésről

Beszélt Fischer és Tanárky.

—n.

— **Főispánunk gyászja.** Apponyi Géza gróf főispán és családját súlyos vesztés érte. Édesanyja, özv. Apponyi Károlyné, született Klebersberg Leopoldina grófnő folyó hó 2-án elhunyt Bécsben, ahol állandóan lakott. Isten gyönyörű életkorral áldotta meg. 92 évet élt szeretett családjában, annak nemes gyöngségétől körveve. Neje volt a híres államférfi Apponyi György gróf testvérbarátjának: Apponyi Károly grófnak, ki a katonai pályán működött s az 1848-iki olasz hadjáratban tábornokságig vitte, azután nyugalomban vonult s közbecsüléstől körveve 1890 dec. 30-án halt meg. A most elhunyt grófnőt az utóbbi években már nagyon elgyengítette az agg kor betegsége, csendes elalvása minden percben várható volt, így főispánunk és családja szerető gondnal, majdnem mindig az oldala mellett volt. Holttettét Bécsben folyó hó 4-én szentelték be Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf miniszterek, Cziráky gróf főudvarmester, Windischgraetz herceg, az urak házak elnöke és a legfőbb nemes-ség számos képviselőjének jelenlétében. A be-szentelés után a holttestet a pályaudvarra vitték, honnan Eberhardra szállították, ahol a család sirboltban helyezték örök nyugalomra. Az elhunytban Apponyi Albert gróf, v. b. t. t., közoktatásügyi miniszter a nagynénjét gyászolja. Főispánunkat, forrón szeretett édesanyjának elhunytja alkalmából mindenfelől megleghangu részvétiratokkal keresik fel. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Nagyapponyi gróf Apponyi Géza cs. és kir. kamarás, a főrendiház örökös tagja, Tolnavárgye főispánja, saját és neje gróf Apponyi Gézáné, született Szécsenyi Paula grófnő, csillagkeresztes palotahölgy, valamint gyermekei Lichtenstein Irma hercegnő, gróf Apponyi Károly, gróf Forni Alice, gróf Apponyi Rezső, gróf Apponyi Gizella, továbbá vejei: herceg Lichtenstein-Frigyes, gróf Forni Pál, valamint menyé, ifj. gróf Apponyi Károlyné, született Windisch-Graetz Aglae hercegnő nevében, melyen elszomorodott szívvel jelenti özv. nagyapponyi gróf Apponyi Károlynénak, szül. Klebersberg Leopoldina grófnőnek, Bécsben hosszabb szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, élete kilencvenkettedik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei január hó 4-én d. u. 2 órakor lakásán, (Wien, Kolmarkt. 11.) fognak beszenteltetni és az Eberhardi családi sirboltba (Pozsonym.) 5-én nyugalomra letéttetni. Az engesztelő szentmisek Bécsben a Szent Mihályhoz címzett templomban január hó 7-én, reggeli 11 órakor és annak idején az összes kegyurasági templomokban fognak a Mindenhatóknak bemutatni. Bécs, 1909 január hó 2-án.

— **Augusztai főhercegnő köszönete vármegyénk allispánjához.** Augusztai főhercegnő, mint a József Főherceg Szanatórium Egyesület védnöke, Simontsits Elemér vármegyei allispánhoz díszesen kiállított köszönő sorokat intézett azért, hogy az Augusztai szanatórium építésének alapjára halottak napja alkalmából országsszerű fogantatott gyűjtést rendeletével támogatta. Augusztai főhercegnő köszönete a következő:

A József Főherceg Szanatórium Egyesület elnöke jelentést tett nekem arról, hogy a szegénysorsu tudóbetegek javára rendezett országos gyűjtés mily szép sikerrel járt. Indítva érzem magam, mint a József Főherceg Szanatórium Egyesület védnöke, hogy Allispán urnak, ki az emberbaráti ügy érdekében a járási főszolgabíró urakhoz és községek elöljárókhöz rendeletet intézett, köszönetet mondjak.

Kérem, tartsa meg a József Főherceg Szanatórium Egyesületet továbbra is emberbaráti irgalmában.

Augusztai főhercegnő.

A »Csak egy virág szálata« jelige alatt történt gyűjtés 94.396 korona 42 fillérrel gyarapította a József Főherceg Szanatórium Egyesület alapját. Az egyesület az ország három helyen tudóbeteg gondozói intézetet állít föl s egyben az Augusztai-női tudóbeteg szanatórium építésére is alapot létesít.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Vitkovits József szekszárdi kir. törvényszéki, Szántó Ferenc paksi, Berki Frigyes győnkői, Himnál Antal tamási járásbírói, Stephán Kálmán dunaföldvári és Untermüller Lajos szekszárdi járásbírói irnokokat jelenlegi alkalmazásuk helyén irodatiszteké nevezte ki.

— **A Szekszárdi Első Magyar Asztaltársaság** a karácsonyi ünnepekre vallás külömbösnélkül 18 szegény gyermeket látott el téli meleg ruhával, melynek költségeit részben tagdíjakból, részben pedig könyöradományokból fedezte. E nemes célra adományoztak: N. N. 22 kor., gróf Apponyi Géza 20 kor., Bezerédj Pál 10 kor., Szekszárdi népbank 20 kor., Szekszárdi takarékpénztár 10 kor., Tolnamegyei takarékbank 10 kor., Kohn Mór 3 kor., Mutsenbacher Ödön, dr. Fent Ferenc, Uglár János, Szeghy Sándor, ifj. Leopold Lajos, Leopold Sándor, dr. Beóthy Károly, Mayer János, Hayt Gábor, Mehrwerth Ferenc, Pirnitzer cég 2—2 korona, Janosits Károly, Adler N. Jánosné, Molnár Bernát, Seiner Lipót, Krón Sámuel, Nicsner Antal, Trajber Tódor, Sarkadi Andor, 1—1 koronát, Salamon Ármán 1 kor. és egy csomag cukorkát, Körösy József, Tóth Antal, Leicht Lajos, Kemény Adolf, Frei János Takler, Uj János, Nagy György Hangonyi, Bartha Ede, Horváth Vince, Jámbor Lajos, Eszterbauer Mihály, Oszoly Károly, Ágoston István, Horácskó Sándor 1—1 koronát, Fritzy Gyula, Plank Gyula, Fehér Lajos, Fekete Hugó 50—50 fill., Pesthy János 40 fill., Hörich Ferenc 20 fill., Borovitz 3 csomag süteményt, Gauser Ádám 1 doboz cukorkát. E nemes szívű emberbarátok a szegénygyermek, valamint az asztaltársaság nevében is fogadják hálás köszönetemet. Az Isten fizessen meg jó cselekedeteikért.

Mutsenbacher Ödön
elnök.

— **Az olasz szerencsétlenekért.** Az a rémes szerencsétlenség, amelyet az olaszországi földrengés okozott és amelyben száznegyven-ezer ember pusztult el, az őszinte részvét érzését váltotta ki az emberek lelkében. Az államok, államfők, testületek és magánosak sietnek adományaikkal a szerencsétlenek segítségére. Budapesten ezer tagu Országos Segítő Bizottság alakult, melynek védői *Vasary* Kolos bibornok hercegprimás, *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter. A bizottságnak az egész országból lesznek tagjai s *Kossuth* Ferenc *Simontsits* Elemér alispánt és városunk polgármesterét, dr. *Szentkirályi* Mihályt a következő sürgőnyel szólította fel a bizottságban való részvételre:

Az Olaszországot ért csapás az emberiséget sújtja. Szívünk, lelkünk és lovagiasságunk követelik a segítő nemzetek közé állani. E célból egy országos segély-bizottság alakult, mely a hercegprimást, a miniszterelnököt és engemet kért fel a védnökségre. Kérem Nagyságodat tudassa, vállalkozik-e ezen bizottságnak tagja lenni?

Kossuth.

Ugy *Simontsits* alispán, mint dr. *Szentkirályi* polgármester ugyancsak táviratban értesítette a minisztert a bizottsági tagság elfogadásáról.

— **A Ferenc kórház tisztviselőinek újévi.** A m. kir. belügyminiszter újévi ajándékban részesítette a szekszárdi Ferenc-kórház érdemes tisztviselőit, amennyiben jóváhagyta fizetésüknek felemelését. A tisztviselőknek most következő illetményeik lesznek: Az igazgató főorvosnak 3600 kor., az osztályfőorvosoknak 2200 kor., I. alorvosnak 1600 kor., II. alorvosnak 1400 kor., III. alorvosnak 1200 kor., gondnoknak 2400 kor., ellenőrnek 2000 kor., irnoknak 1400 kor. A miniszter megengedte azt is, hogy az ápolási díjak 1 kor. 60 fillérről 1 kor. 76 fillérré emeltessenek.

— **25 év Szévald** Móric, tamásii járási főszolgabíró közelebb ulti meg érdemes közszolgálatának 25 éves évfordulóját. Bár ő maga, kerülni óhajtván minden ünnepeltetést, ezt a jelentős évfordulót csendben, családi körben ünnepelte, mégis a jó barátok és tisztelők serege elhalmozta a jubilánszt őszinte szerencsekívánataival.

— **Kirendelés.** A igazságügyminiszter *Rajcsich* Dániel antalfalvi járásbírói betétszerkesztő telegkönyvvezetőt a paksi járásbíróshoz, mint telegkönyvi hatóságához rendelte ki.

— **Felolvasás.** A ref. olvasókönyvben folyó hó 15-án *Pigniczky* Ferenc szekszárdi gazdasági szakitanító tart felolvasást.

— **Műkedvelői estély a főgimnáziumban.** Értesülésünk szerint a főgimnázium folyó hó 23-án tartja a szokásos és most is minden tekintetben élvezetesnek ígérkező, műkedvelői estélyt. A zenekar és énekkar fog közreműködni, lesz továbbá pár érdekes szavalat, monológ is. A részletes műsort legközelebbi számunkban fogjuk közölni, az estélyre azonban már most felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Borkóstoló.** A szekszárdi r. k. olvasókönyv folyó hó 10-én, közcacsorával egybekötött borkóstoló estélyt rendez. Egy teríték ára 1 korona 40 fillér.

— **Jogszigorlat.** *Halmos* József szekszárdi ügyvédjelölt Kolozsvárott kitüntetéssel tette le a II-ik jogszigorlatot.

— **Községi tisztújítás Pakson.** Pakson a községi tisztújításon megválasztották közigazgatási bírónak *Flórián* Istvánt, törvénybíró lett *Weisz* Ferenc, pénztáros *Till* János, közgyám *Tumpek* Berenc, tanácsnokok *Becker* Ádám, *Engel* Géza, *Páthay* Pál, *Heissler* József, *Till* Lőrinc, *Goldgruber* Lipót, *Prandner* Mátyás, *Kovács* József, *Jandtner* Ádám, *Pup* János, *Mérges* János, *Eiler* Pál. Az elnöklő főszolgabíró a választás kihirdetése után az ujonnan megválasztott előjáráságtól az esküt nyomban kivette, azt szép és tartalmas beszédben üdvözölte és a község érdekében leendő munkálkodásra buzdította. A választás teljes nyugalommal és példás rendben folyt le.

— **Tisztújítás.** A bölcskei 48-as polgári olvasókönyv folyó hó 3-án tartotta tisztújító közgyűlését. Elnök lett *Besztery* József, II. elnök *Ötvös* Mihály, jegyző *Marcza* Imre, pénztárnok *Nemes Horváth* István, könyvtárnok *Fazekas* József. Ezeket kívül meg lett választva 12 választmányi tag.

— **Méhészek gyűlése.** A szekszárdi méhészek egyesület folyó hó 10-én délután 3 órakor dr. *Szentkirályi* Mihály polgármester elnöklése alatt,

a polgármester hivatalos helyiségében (város-háza) gyűlést tart, melynek legfontosabb tárgya egy minta méhes létesítése az ujonnan szervezett gazdasági iskolában.

— **A pécs-bátaszéki vasut belga pénzen.** A baja-bátaszéki hid kiépítésével elsőrangú aktualitást nyert a pécs-bátaszéki vasuti vonal ügye. A vasut előmunkálatai annyira haladtak immár, hogy az építkezést tavasszal megkezdhetik. A 68 kilométer hosszú vonal építési költségei mintegy tíz millióra vannak előirányozva, mely összeg beszerzésére most hír szerint egy nagyobb brüsszeli bankkal folynak tárgyalások. Ha ezek eredményre vezetnek, úgy nyomban megkezdik a vasut építését, amelyet *Pallós* Ignác vállalkozóra bíztak és létrejön végre az egész délvidéket átszelő, Fiuméba torkoló vasutvonal, amelyre a tengerparttól való forgalom nagy részének lebonyolítása vár.

— **Adományok a szekszárdi népkönyhára.** A népkönyhára adakoztak: báró *Sehell* József Katalin-pusztá 20 K, *Döry* József Dombóvár 10 K, *Pártos* Zsigmond Mőzs 7 K, *Kovács* Sebestyén *Endre* Gyapa-pusztá 20 K, *Moudry* Hugó Szekszárd 5 K, *Duzs* Dániel Ócsény 1 K, *Tolnamegyei* takarékos és hitelbank 20 K, dr. *Komáromy* Gyula Szekszárd 10 K, *Káldy* Gyula Szekszárd 5 K, *Mayer* János Szekszárd 10 K, Takarékpénztár *Tamási* 5 K, *Csapó* Dániel Tengelic 10 K, *Bernrieder* József Hidvég 20 K, *Takács* Gyula Dunaszentgyörgy 3 K, *Morvay* Jakab Mészla 5 K, *Madi* Kovács István Budapest 10 K, *Zavaros* Gyula Kölesd 4 K, Bátaszéki kerületi takarékpénztár 5 K, *Wilczek* Sándor József-pusztá 5 K, *Beke* Ferenc Szekszárd 5 K, Szekszárdi takarékpénztár 20 korona. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom.

Bezerédy Pál s. k.

— **Újévi köszöntők megváltása.** Új évi köszöntők megváltása címén *Nehrebeczky* Erzsébet m. kir. postamesternek Tolnanémedi község szegény pénztárába 3 koronát befizetett. — *Takács* Gyula, dunaszentgyörgyi főjegyző, lapunk útján 5 koronát küldött az új évi köszöntők megváltása címén a róm kath. óvodát és gyermekmenhelyet fenntartó egyesületnek, amelyért az egyesület vezetősége ezután is köszönetet mond.

— **Lemondott bíró.** *Tafner* János Bátaszéken megválasztott községi bíró, ki ezt a tiszteletet korábban már betöltötte s a kinek működéséhez a választott közönség szép reményeket fűzött, a megválasztást nem fogadta el. *Bajó* Pál főszolgabíró vezetése alatt ma tartják az új választást.

— **A szabadgazdák egyesületének alapszabályai.** *Szemere* Kálmán népvézére nem akar szebb nap virradni. A m. kir. belügyminiszter értesítette Tolnavármegye alispánját, hogy az általa jóváhagyás végett felküldött „Szabadgazdák Egyesületének alapszabályait” jóvá nem hagyhatta, mivel az abban foglaltak össze nem egyeztethetők a mai jogállapotokkal. A miniszter egyúttal utasítást ad a további teendőkre.

— **Pályázati hirdetés.** A belügyminiszter néhai *Bukovinszky* József alapítványának kamatjövédelmére pályázatot hirdet. Az alapítvány egy 9400 korona névértékű, 4 százalékos magyar koronajáradék kötvényből áll. Az alapítvány kamatjövédelméből segélyezésben a magyar szent korona országai területén működő vagy gyakorlattal bíró, elszegényedett, okl. magyarországi születésű orvosok vagy sebészek, vagy ilyenek özvegyei és árvái részesülhetnek. A magyar nyelven írt s esetleg nem magyar nyelvű melléletek hiteles magyar fordításával felszerelt kérvények folyó hó 20-ig nyújtandók be a belügyminiszteriumhoz. A segélyezéshez kötött feltételek hiteles bizonyítványokkal igazolandók.

— **Tánciskola.** *Dobos* Adolf a Szekszárdon már régebbi idő óta előnyösen ismert kiváló táncitanító folyó hó 7-én megkezdte táncitanítását a főgimnázium tornacsarnokában.

— **Eljegyzések.** *Hercegy* Sándor pécsi kataszteri mérnök eljegyezte *Fehér* Jolicát Lengyelről.

Dr. *Abay* János szekszárdi ügyvéd, hites tolmács, eljegyezte *Elli* Crescencia urhölgyet Szekszárdon.

Schwarz Ernő tamási kereskedő eljegyezte *Fehér* Jankát Szekszárdról.

Händler József illoki kereskedő eljegyezte *Holländer* Linát Bonyhádról.

Dr. *Gonda* Henrik budapesti ügyvéd eljegyezte *Strasser* Henrik inámi bérlő leányát Ilonkát.

Ruzsics Lajos pécsi m. kir. pénzügyi fogalmazó eljegyezte *Diffinger* János szekszárdi földadó nyilvántartási biztos leányát, Sáríkat.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter *Bergl* Gyula, dunaföldvári lakos családi nevének „*Sándor*“-ra kért magyarosítását megengedte.

— **Uj lap.** Szekszárdon „*Szekszárdi Ujság*” címmel új évkor egy új lap indult meg. Felelős szerkesztője *Erdei* Lajos, m. kir. állami végrehajtó, társszerkesztő *Ketskés* Győző, munkás biztositó pénztári s. titkár.

— **Halálozások.** *Bencze* Erzsébet, *Bencze* József szekszárdi bádigos 16 éves leánya f. hó 5-én elhalt.

Márky Béla takarékpénztári főkönyvelő, 37-ik évében, Dombóváron elhalt.

Hoffmann Henrikné 72 éves korában Dombóváron meghalt. Az elhunytban *Hoffmann* Mihály az „*Adóügyi Szaklap*” szerkesztője, édesanyját gyászolja.

Nagysarlói id. özvegy *Magyary-Kossa* Ferencné, született hidaskúrti *Nagy* Rozália meghalt 74 éves korában Budapesten.

— **Kinematograf vállalat Szekszárdon.** *Franek* János népbanki igazgatósági tag és *Tauszig* Adolf a szekszárdi népbank főkönyvelője Szekszárdon állandó mozgófénykép színházat létesítene. Az előadásokat a Szekszárd Szálló nagytermében fogják rendezni s e célból a várostól a terem átengedését kérik, aminek bizonyára nem lesz akadálya.

— **Tolvaj gyermek.** *Csizmadia* Ferenc tamásii legény a karácsonyi ünnepek alatt mulatni akart, de pénze rem volt hozzá. Míg mostoha atyja templomban volt, annak ladjából 10 koronát ellopott. Mikor a lopást észrevették már csak 10 fillért találtak nála, a többit elköltötte.

— **Leszúrta a csendőr.** Halállal végződő összeütközése volt folyó hó 6-án éjjel 11 órakor *Balázs* Ferenc szekszárdi földmivesnek a csendőrséggel *Balázs* Ferenc *Léopold* Istvánnal öcsésétől volt hazatérőben, ahol boroztak és jó kedvűen dalolva haladtak hazafelé. Az arra járó csendőr járőr csendre intette őket, mire a más-kor szelíd természetű *Balázs* szóváltásba keveredett a csendőrökkel, aminek következménye az lett, hogy midőn *Balázs* egy kocsi doronggal a csendőröknek ment, *Csengei* Gyula csendőr szuronyát volt kénytelen használni. A szurony *Balázs*t a mellén érte s *Balázs* holtan rogyott össze. Holttestét a temetőházhoz szállították, ahol tegnap a helyszínre kiszállt *Bridavka* József százados hadbíró jelenlétében felboncolták. A hadbíró a fegyverhasználat jogosult voltát megállapította.

— **A lövöldözés vége.** Vármegyénk több községében az a nem eléggé helvteleníthető rossz szokás divik, hogy ünnepeles alkalmakkor a legények utcahosszat lövöldöznek. Ennek a mulatságnak az árát a karácsonyi ünnepek alatt és új év napján keservesen adta meg két legény Bátaszéken, ahol karácsonykor *Mayer* Antal ottani gazda fia lötte meg magát, új év napján pedig *Bot* János lajverpusztai borbély *Sándor* nevű fia kezében robbant szét a régi, rossz pisztoly s a fiú jobb kezét teljesen szétromcsolta úgy, hogy dr. *Kovács* Bálint orvos, aki a fiut orvosi segélyben részesítette, jobb kezének gyűrűs ujját tőből lemetszette. Csodálatos, hogy ily veszedelmes szokásokról a szülők gyermekeiket el nem tiltják, pedig évről-évre ismétlődnek ilyen szerencsétlenségek.

— **Baleset.** Özv. *Ollé* Ferencné szekszárdi lakos a sikos uton elcsuszott s oly szerencsétlenül esett el, hogy lába bokájában eltörtött.

— **Fizetés képtelenség.** *Grünfeld* Herman dunaföldvári kereskedő fizetés képtelenségét jelentett.

— **Ebzárlat.** Szekszárdon a rendőrkapitány folyó hó 2-től kezdődőleg egy hónapi ebzárlatot rendelt, mely idő alatt ebek csak szájkosárral és pórázon vezetve vihetők az utcára.

— **Verekedés.** Id. *Poszpis* Márton és *Lehocz* István szedresi lakosok karácsony másodnapján éjjel a Joó-féle korcsmában régi haragból kifolyólag összeszólalkoztak. *Trutzer* Lajos apáti pusztai és *Böröcz* István szedresi lakosok, hogy a verekedést megakadályozzák közbe léptek, amit látva ifj. *Poszpis* Márton késsel nekik rohant s *Lehocz*ot, *Trutzer*t és *Böröcz* Istvánt is összeszurkálta.

— **Szökött katona.** *Szklasz* István 1877. évi paksi születésű és ottani illetőségű tartalékos őrvezető, katonai kötelességének teljesítése elől meg- és állítólag Romániába szökött. A hatóság körözteti.

— **Aki a csendőrt fenyegeti.** Papp István paksi legény, aki ellen a múlt évben a csendőrség botrányos magaviselete miatt ígyvert használt, folyó hó 3-án, éjfél tájban a csendőr-járőrrel találkozott s azt durva, sértő és meggyalázó kifejezésekkel illette s bár a csendőrség tisztességes viseletre felszólította, sértegetéseit tovább folytatta s késével fenyegetőzött úgy, hogy a csendőrség kénytelen volt bekisérni s a járásbírósnak átadta.

— **Betörés fényes nappal.** F. hó 5-én Bátoraszekeken vakmerő lopás történt. Lavitz Rezső ottani borkereskedőnek a Kossuth Lajos utcában levő üzletébe délben, míg a tulajdonos ebédelni járt, eddig ismeretlen tettes behatolt és a fiókban levő pénzt ellopta. A csendőrség a tettes után erélyesen nyomoz.

— **A szülői gondatlanság áldozata.** A Pakshoz tartozó Hegyes-pusztán Kelemen Vendel gazda, Etel nevű kislánykaja a takaréktüzhely körül játszadozott, míg szülei kinn foglalatoskodtak. A kislány kíváncsiságából bele akart nézni az egyik nagyobb fazékba, amelyben a víz már forrott, miközben magára rántotta a fazekat és leforrázta magát. Sikoltására a szülők berohantak, de már nem lehetett rajta segíteni és égési sebeibe csakhamar belehalt. A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

Fogorvos

Kovács J.

vásártár-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpádlás nélküli fogak (hidmunka) készítenek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöztetik. — **Szegényeknek** rendel d. e. 8-9 ig és d. u. 1-2 ig.

MUZEUM.

— **Muzeumi felolvasás.** Kovách Aladár muzeumi igazgatór által f. hó 2-ikára hirdett „Általános néprajz” című felolvasást f. hó 9-én (szombaton) este 1/29 órakor tartja meg. F. hó 16-án pedig dr. Varga Sándor főgimn. tanár tart felolvasást, „Tüzhányók és Geiszirok” címen. E felolvasása alkalmával 80 színesen vetített kép kíséretében szemlélteti a földnek jelenleg is működésben lévő nevezetesebb tüzhányóit és geiszirjait. Így bemutatja különösen a Vesuvot és ennek többszörös kitöréseit (kr. e. 79. 1631. 1872.), az Aetnát, a Stromboljt, a Mon, Pelcél kitörését és a szerencsétlenül járt St. Pierc-t stb.

MULATSÁGOK.

— **Könyvnyomdászok estélye.** A szekszárdi könyvnyomdászok folyó hó 2-án a polgári olvasókörben erkölcsileg és anyagilag kiválóan sikerült estélyt rendeztek. A szép számban megjelent közönség hálás tapsal jutalmazta Konce Ferenc, Hemm József és Schlesinger Gyula sikerült szavatait, valamint a Bóday Ilonka, Horváth Gyula és Schlesinger Gyula által szépen előadott monológokat, nemkülönben Demenn Anuska és Horváth Gyula pompás dialogját. A szép műsor után tánc következett s a jókedvű, feszelen mulatság a késő reggeli órákig tartott. Az első négyest 54 pár táncolta. A figyelmes rendezőség a hölgyeket remek táncrenddel lepte meg. A mulatság tiszta jövedelme 156 korona, mely részben a Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyulete, részben a szekszárdi könyvnyomdászok könyvtára javára fordították. Jegyeiket megváltották: gróf Apponyi Géza főispán, Ignaz Fuchs (Bécs) 20—20 kor., Goldzieher Géza (Budapest), dr. Leopold Kornél ifj. Leopold Lajos, Molnár Mór, Szász Antal 10—10 kor., Schneider János, Ivkovic György (Ujvidék), Dömötör Sándor, Kaszás Sándor 5—5 kor., Bodnár István, Bajó Pál, Rác Pál, dr. Hangel Ignác, Takács Gyula (Paks) 3—3 kor., André István, Groszbauer Béla, dr. Müller Ferenc, Engel József (Gyöngyös), Rác József, Fránek János, Wagner Károly, Boda Vilmos, Janosits Károly, dr. Steiner Lajos, Debulay Imre, Kálmán János 2—2 kor., Wachtel Károly, Salamon Iván, Tóth Gyula, Horváth Ignác, Demann József 1—1 ko-

ronával. Felülfizettek: Marth József, Gibitz Imre, N. N., Laskó Karoly 1—1 kor., Martin Jakab, Kornfeld N., Petrits István, Hahn Lajos 60—60 fillért, Marth Sándor 50 fillér, Takács István, Lengyel Szilvia, Prantner József 40—40 fillér, Strott József 20 fillér.

— **Táncmulatság.** A bonyhádi róm. kath. olvasókör folyó hó 9-én saját helyiségében, házalapja javára táncmulatságot rendez. Belépti díj: személyenként 1 kor. 60 fillér, családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. A mulatság sikere érdekében Hoffer József elnök lete alatt nagyobb számú rendezőbizottság munkálkodik.

— **Táncvigalom.** A dombóvári ipartestület saját penztára javára 1909. évi január 23-án a „Korona Szállóba” összes termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenként 2 korona, családjegy 4 korona. Felülfizetést köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. Meghívóra igényt tartó szíveskedjék az ipartestületi elnökséghez fordulni.

— **Műkedvelői előadás.** A „Tolnai Jótékonyági Egyesület” folyó hó 16-án a „Fehérlő” szállodában zenével és műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: ülőhely az első 3 sorban 3 korona, többi hely 2 korona. Jegyek előre váltathatók: Taubner Armin ur kereskedésében. Sorrend később fog kiadatni.

— **A „Bátoraszekei Önkéntes Tűzoltó-testület”** folyó hó 16-án a Polgári Kaszinó és a Korona Szálló összes helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadhatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Szilveszterestély.** A bonyhádi kath. kör fényesen sikerült Szilveszterestélyt rendezett. Az estélyen Dus István hegedű- és Schumann János gordonkajátékával, sok tapsot aratott. A »Bakfislomok»-at szépen adta elő Róth Katica. Ritka műelőadást nyújtott Képás Rezső éneke, akit dr. Jeczits János esperes plébános kísért zongorán. Kiss József »Simon Judit» című költeményét remekül szavalta Ruziczky Richardné. Rövid szünet után Czenczik László, Schumann János és Schopper István, a »Házaló tragédiáját» adták elő általános derűtséget kelte, mely csak fokozódott Schumann János kupléi alatt.

EGYLETEK, TARSULATOK.

— **A ref. olvasókör közgyűlése.** A szekszárdi ref. olvasókör folyó hó 3-án tartotta évi tisztújító közgyűlést Bodnár István elnöklésével. A közgyűlés megnyitása után az elnök beszámolt a múlt év nevezetesebb eseményeiről. Mint örvendetes tényt emelte ki azt, hogy a kör 12468 korona kiadással új otthont szerzett. Ezen kívül 366 kor. 44 fillérrel kuglizót készíttetett s 318 korona ára új butort szerzett. Az utóbbi célra az áldozatkész tagok 176 korona 50 fillért adakoztak. A tagok száma jelenleg 334, a múlt évi szaporodás 108. Az egylet vagyona 15162 korona 72 fillér, terhe 11052 korona 48 fillér, így a tiszta vagyon 4110 korona 24 fillér. A múlt évi vagyon szaporulat 1063 korona 22 fillér. A könyvtár 132

kötet. Az elnöki jelentés után megállapították a jövő évi költségvetést s a tisztújítást a következő eredménnyel ejtették meg: Tisztikar: Elnök Bodnár István (82). Alelnök Szendrey László (52). Igazgató Tóttós János (30). Pénztáros Vági Ferenc (70). Könyvtáros Csery István (29). Jegyző Jónás Jenő (46) szavazattal. Választmányi tagok: Bajó János, Balogh Adám, Boros Lajos, Csapó Jenő, dr. Gyenes József, Göde Lajos, Horváth Pál, László Géza, Majsai György, Majsai István, Mészáros Pál, Nagy Adám, Rác Gyula, Sárközi Sándor, Soós József, Szabó Ferenc, Török Pál, Tóttós Pál, Domonyai Péter, Csötönyi Sándor.

— **Tisztújító közgyűlés.** A szekszárdi Polgári Olvasókörben múlt vasárnap tartották a tisztújító közgyűlést Boda Vilmos elnöke alatt. A részletes elnöki jelentést, mely szerint az egyesületnek 340 rendes és 13 kültagja van, az összes bevétele 3906 K 60 fillér, az összes kiadás pedig 3417 K 57 fillér volt, helyesléssel vették tudomásul. Sipos Márton korelnök vezetése alatt két szavazatszedő bizottság előtt folyt a választás, melynek eredménye a következő: elnök: Boda Vilmos, alelnök: André István, igazgató: Horváth József, ügyész: dr. Török Ottó, pénztárnok: Mirth Gyula, könyvtárnok: Dorn Zsigmond, jegyző: Kogelbauer Lajos, számvizsgálók: Nikits Imre és Tauszig Ignác. Választmányi tagok: Horváth Ignác, Haja Béla, Janosits Károly, Debulay Imre, Wilhelm Ede, Sipos Márton, Vatzek László, Groszbauer Ferenc, Stann István, Fránek János, póttagok: Pekary János, Tarlós János.

A kiadóhivatal üzenete.

E héten több felől jött panasz lapunk elmaradása miatt. Mi csak ismételtük, hogy a lapot pontosan expedáljuk, hogy azonban az elmaradás okát kinyomozhassuk, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy bennünket a lap esetleges meg nem érkezteről pár soral értesíteni sziveskedjenek. Az esetet egyébként bejelentjük a postaigazgatóságnak.

502/1kv. 1908. szám

Árverési hirdetmény.

A gyöngyi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatóan 99 K 04 f. tőkekövetelés és jár. ennek a kielégítésig járó 5% kamatai, 16 K 30 fillérben ezúttal megállapított költségek, úgy csatlakozottan kimondott Bériscs Abrahamné javára végrehajtásilag bekebelezett 436 K. úgy Szabolcsevics Lázár javára végrehajtásilag bekebelezett 178 K 02 f. tőke és járulékaiknak kielégítése céljából a gyöngyi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság a Czikovacz Zsófia és Zudau vics Zsófia nevében álló, a medinai 531. sz. tjkvben A + 2 hrszám alatt felvett 151 népszerűségi ház, udvar és kerttel 252 öf nagyságban 800 K kikiáltási árban

1909. évi március hó 1. napján délelőtt 10 órakor

Medina községhezánál végrehajtó vagy helyettese közbenjötté esetében megtartandó árverésen el fog adatni.

Figyelmeztetnek venni szándékozók, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bantapénz fejében letenni, s a vételárat 3 egyenlő részletben 5% kamatokkal együtt a gyöngyi kir. adóhivatalnál, mint letéti pénztárnál letétni kötelesek, végre, hogy az árverési f. tételek a hivatalos órák alatt alólt tjkvi hivatalnál, úgy Medina községhezánál megtekinthetők.

Kelt Gyöngyön, 1908. december hó 20-án.

A gyöngyi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság

Biróy Béla.
kir. ítélőtáblabíró.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP

NAGYŐSZ

TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT. HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM   NEM A MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész
urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csúzos bántalmaknál az „INDASZESZ“
bedörzsölése jó hatásának mutatkozott. Kérem
legyen szives nekem három üveggel küldeni.“

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják,
hogy a törvényesen védett székelyhavas

INDASZESZ

gyógyfű sóborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdít és frissít, Megóvja a testet a hideg káros betolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő-kura) felette ajánlatos. **Leghatásosabb szer csúsz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagszagatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen.** A székelyhavas „INDASZESZ“ össze nem tévesztendő más sóborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavas gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyszer-különlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész, Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavas „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országokban mindenütt Főlerakat: Szekszárdon, Miklós Aladár drogériájában. (2—10).

Szolid, praktikus, nagyon kedves ajándékok!**Nagy választék!**

Fésű kazetták (készletek),
zsebbeliecesserek, ridikülök,
manikúr casetták s több eféle,
a megajándékozott részén praktikus
∴ és nagy örömet hozó ∴.

Francia, angol, német és belföldi legelőkelőbb gyártmányu
PARFÜMÖK (illatszerek),
kazetták és egyes üvegek szép,
tetszetős ∴ dobozban és anélkül ∴.

Nagy választék!**„Garay Drogéria“ Szekszárdon**

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

**NE TÖRJE A FEJÉT
alkalmi ajándék**

miatt, mert a legszebb meglepetés karácsonyra egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 65l.

A legszebb kivitelben készülnek:
Medaillonok, nagyítások, olaj és aquarelle festmények.

Állandóan fűtött terem.

Sikerért kereskedem

Alkalmi ajándékok

Alkalmi ajándékok

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatnál 9—52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.—
Szilgömb	30.—
Tölgyhasáb	31.—
Lágyhasáb	22.—
Lágygömb	19.—

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fatelepről.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagy-tőzsdében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Tolnavármegye legnagyobb játékarúháza

FEKETE HUGÓ

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

7 és 14 krajcáros árak

óriási választékban

ugymint: ovodák, menházak és gazdaságok részére árendeménnyel. — Kézimunkák és kellékek. Továbbá:

Illatszerek, ingek, gallérok, nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, komót cipők, eső- és napernyők, gyermek és női kötények, valamint iskolatáskák, bőröndök, rövidárak, szabó kellékek, hajfésűk, hajtűk, kefeárak és tombola tárgyak legolcsóbb árban beszerezhetők.

Gramfonok tiszta hanggal

30 koronaért.

Nagy választék két oldalú gramofonlemezekből előnyös lemezcserevel.

Harisnya kötészet és fejelések
elfogadtatnak.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában a raktárt tart, a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénőttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés! 10—52

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben, orvossilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: »Az ember egészsége« című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Égy 4 lóerejű

2 éves gőzcséplőgépet eladó. Venni szándékozók megtekinthetik

Tikos Péternál, Decsen.

Névjegyek

Eljegyzési lapok

Esketési és bálai meghívók

Táncrendek

modern kivitelben szerezhetők be a

Molnár-féle nyomdai műintézet r.-t.-nél

Szekszárdon

Hirdetmény.

A szekszárdi «Ferenc»-közkórházban létesített bábaképző-intézetnek 1909-ik évi tanfolyama **február hó 1-én** veszi kezdetét. A tanfolyamban részt venni óhajtok **1909 január hó 30-ig** jelentkezzenek személyesen vagy írásban okmányaik beküldése mellett a kórház igazgatóságánál.

A felvételhez szükséges okmányok:

1. Keresztlevél.
2. Erkölcsi és illetőségi bizonyítvány.

Husz évnél fiatalabb nők semmi esetben, negyven évnél idősebbek pedig csak az esetben vehetők fel, ha mint községi vagy kórbábák, illető hatóságai által küldetnek be.

A hallgatók kötelesek az intézetben lakni s ellátási költségeiket — havonként 16 koronát — a kórház gondnokságánál havonként előre megfizetni. Ezen havi ellátási díj szegény és szorgalmas tanulóknak elengedtetik az első havi részlet kivételével, melyet a felvételtkor minden tanuló köteles előre lefizetni.

Vizsgadíj 40 korona.

Kötelesek ezenkívül a hallgatók a tankönyvet saját költségükön megszerezni. A tankönyv ára 4 korona.

A tanfolyam tartama 5 hónap; az előadások magyar és német nyelven tartatnak. A tanfolyam bevégeztével vizsgálat tartatik s azok, kik annak sikeresen megfelelnek, **az egész országban érvényes** oklevelet nyernek; az oklevél kiadása előtt azonban kötelesek az előírt bábászkozsókat maguknak beszerezni.

Szekszárd, 1909 január havában.

A szekszárdi „Ferenc“-közkórház
igazgató-főorvosa.

Kiadó lakás.

Széchenyi-utca 146. szám alatti házban 4 szobás utcai lakás azonnal kiadó.

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt úgy Magyarországon mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság“

szerkesztőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 26.** Kérje a „Szabadalmi Ujság“ ingyen mutatóvívny-számát. 13—20

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozású butorokat igen jótányos áron.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124—908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

32—52

asztalos és butorraktáros.

Ideális arcz-crème a **zsirtalan**

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a **zsirszerű**

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arctisztátalanság ellen.

Ára I korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor I kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárban Szekszárdon. 2—26

Meghívó.

A „Tolnamegyei Takaré- és Hitelbank Részvénytársaság“

XXIV. évi rendes közgyűlését

Szekszárdon, 1909. évi január hó 26-án délután 5 órakor, az intézet helyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek az alapszabályok 13. szakaszára való hivatkozással tisztelettel meghívhatnak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.
2. Igazgatósági jelentés és zárszámadás előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése és ennek kapcsán a fölmentvény megadása.
4. A tiszta nyereség hovatfordítása iránti igazgatósi javaslat.
5. Az intézet elnökének az alapszabályok 23. szakasza értelmében 3 évre való megválasztása.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak 3 évre való megválasztása.
7. Az igazgató-tanácsnak alapszabályszerű kiegészítése.

Szekszárd, 1909. január hó 9-én.

Gróf Széchenyi Sándor s. k.,
elnök.

Jegyzet. Az igazgatósági jelentés és zárszámadás a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át az intézet helyiségében ki lesznek téve és azok a részvényesek által betekinthezők.

Tolnavármegye alispánjától.

13022.
alisp. 908.

Hirdetmény.

A vármegye tulajdonát képező lovassági laktanya telepen fekvő mintegy 500—550 mm. tőzeg-trágya métermázsánként 80 fillér kikiáltási ár mellett a helyszínén f. évi január hó 24-én elárvereztetni fog. Venni szándékozók felhívattak, hogy a nyilvános árverésen a jelzett napon reggel 10 órakor Döry Ernő laktanya felügyelőnél Tolnán jelentkezhetnek.

A vételár az árverés befejeztével azonnal fizetendő.

Szekszárd, 1909. évi január hó 4-én.

Simontsits Elemér,
alispán.

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhímzőgépek

a jelenkor
legtökéletesebb
gyártmányai.

Singer családi, karikahajós, **Central-Bobbin** és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért **10 évi kezességet vállalunk.**

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és
gazdas. gépraktárban

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Fióküzletek: Dunaföldvár, Bonyhád.

2—52

